

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет культури і мистецтв
Кафедра культурології

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
СУЧАСНЕ МИСТЕЦТВО: КОНЦЕПЦІЇ І ПРАКТИКА
підготовки магістра

Луцьк – 2026

Силабус освітнього компонента «СУЧАСНЕ МИСТЕЦТВО: КОНЦЕПЦІЇ І ПРАКТИКА» підготовки магістра

Розробник: Столярчук Н. М., доцент, кандидат філософських наук, доцент кафедри культурології

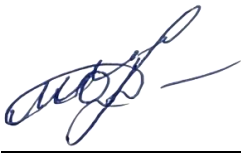
Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

_____ Шостак В. М.

.Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри культурології протокол №10 від 2 лютого 2026 р.

Завідувач кафедри:

доцент Москвич О. Д.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо-наукова/освітньо-творча програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки В 12 Культурологія ОПП «Культурологія. Культурна політика і міжкультурна взаємодія» Другий (магістерський) рівень вищої освіти	Вибірковий
Кількість годин/кредитів _120_ / _4_		Рік навчання <u>1</u>
ІНДЗ: <u>немає</u>		Семестр <u>2</u> -ий
		Лекції <u>10</u> год.
		Практичні (семінарські) <u>14</u> год.
Мова навчання		Самостійна робота <u>88</u> год.
		Консультації <u>8</u> год.
		Форма контролю: залік
		Українська

II. Інформація про викладача (-ів)

Прізвище, ім'я та по батькові: **Столярчук Наталія Миколаївна**

Науковий ступінь: **кандидат філософських наук**

Вчене звання: **доцент**

Посада: **доцент кафедри культурології**

Контактна інформація: моб. тел. 097 2582490 *ел. адреса:*

Stolyarchyk.Natalya@vnu.edu.ua

Дні занять : <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>.

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Силабус вибіркового освітнього компонента «Сучасне мистецтво: концепції і практика» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти магістерського рівня. Навчальний курс буде цікавий для тих студентів, які намагаються сприйняти, зрозуміти і сформуванати власну систему оцінювання сучасного мистецтва (суб'єктивну і незалежну, але при цьому виважену і аргументовану); хто бажає отримати необхідну систему знань для усвідомлення цілісності сучасного художнього процесу у його взаємозв'язках з іншими проявами культури – політики, науки, інформаційних технологій, бізнесу, релігії і т.п., хто прагне використовувати у своїй подальшій професійній діяльності, незалежно від фаху (культурологія, ІТ, бізнес і підприємництво,

юриспруденція, креативні індустрії, наукова і педагогічна діяльність, управління проектами і т.п.) окремі найоригінальніші загальнопізнавані прояви сучасного мистецтва, т. зв. «сучасної класики», які додаватимуть кінцевому продукту їх діяльності більшої суспільної і загальнолюдської значимості. Зрештою, курс допоможе студентам розширити свою загальну ерудицію і кругозір у напрямку вивчення найбільш значимих творів, течій і напрямів сучасного мистецтва, що, своєю чергою, обов'язково впливатиме на творче, нестандартне і оригінальне вирішення професійних завдань.

2. Мета освітнього компонента «**Сучасне мистецтво: концепції і практика**»: сформувати у магістрів системне розуміння основних концепцій, теорій і тенденцій сучасного мистецтва, а також розвинути здатність до аналітичного осмислення мистецьких практик і їхнього культурного контексту.

Завдання курсу:

1. Ознайомити здобувачів із ключовими напрямами, стратегіями та формами сучасного мистецтва.
 2. Розкрити основні теоретичні підходи до інтерпретації сучасних мистецьких практик.
 3. Навчити аналізувати художні твори й мистецькі проекти в культурному, соціальному та медійному контекстах.
 4. Сформувати навички критичного мислення та фахової дискусії щодо явищ сучасного мистецтва.
 5. Розвинути здатність застосовувати здобуті знання у дослідницькій, кураторській або творчій діяльності.
3. Під час вивчення дисципліни «**Сучасне мистецтво: концепції і практика**» можуть формуватися такі **soft skills**:
1. **Критичне мислення** — здатність аналізувати мистецькі явища, інтерпретувати візуальні та концептуальні смисли, оцінювати культурні процеси.
 2. **Креативність і образне мислення** — уміння генерувати ідеї, працювати з символами, метафорами, концептами.
 3. **Комунікативні навички** — ведення аргументованих дискусій, презентація власних інтерпретацій і проектів, робота з аудиторією.
 4. **Візуальна та медіаграмотність** — здатність «читати» візуальні тексти, працювати з різними медіаформатами.
 5. **Міжкультурна компетентність** — розуміння різних культурних контекстів і мистецьких традицій, толерантність до різних форм самовираження.
 6. **Командна робота** — участь у колективних проектах, виставках, дослідницьких або кураторських ініціативах.
 7. **Презентаційні навички** — підготовка публічних виступів, презентацій, мистецтвознавчих оглядів.

8. **Самоорганізація та проєктне мислення** — планування досліджень, творчих або кураторських проєктів, дотримання дедлайнів.
9. **Емоційний інтелект і рефлексивність** — здатність усвідомлювати власні реакції, працювати з емоційним змістом мистецтва, розуміти позиції інших.

4. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практич.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Назва модуля						
Тема 1. Сучасне мистецтво як культурний феномен: поняття, межі, періодизація Проблема визначення contemporary art. Основні етапи розвитку мистецтва другої половини ХХ — початку ХХІ ст. Інституції сучасного мистецтва: музеї, бієнале, арт-ринок, незалежні простори.	24	2	4	18		ДС/20
Тема 2. Ключові концепції та теоретичні підходи до аналізу сучасного мистецтва Постмодернізм, постконцептуалізм, критична теорія. Візуальні студії та cultural studies у дослідженні мистецтва. Інтерпретація і роль глядача	24	2	2	18	2	РМГ/10
Тема 3. Основні напрями і практики сучасного мистецтва Інсталяція, перформанс, медіа-арт, ленд-арт, стріт-арт, цифрове мистецтво. Межі між мистецтвом і повсякденністю. Міждисциплінарність у сучасних художніх практиках.	26	2	4	18	2	ДС/20
Тема 4. Сучасне мистецтво в соціальному та політичному контексті Мистецтво як форма соціальної критики. Ідентичність, пам'ять, травма, війна в сучасному мистецтві. Публічний простір і мистецькі інтервенції.	22	2	2	16	2	РМГ/10

Тема 5. Кураторські практики та презентація сучасного мистецтва Роль куратора і принципи формування виставкових проєктів. Виставка як текст і як досвід. Основи підготовки концепції мистецького проєкту.	24	2	2	18	2	IPC/10
Разом за модулем 1	120	10	14	88	8	70
Види підсумкових робіт						Бал
Заліковий проєкт						30
Всього годин/Балів	120	10	14	88	8	100

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

- 1. Проблема визначення сучасного мистецтва в науковому дискурсі**
Порівняльний аналіз підходів різних дослідників до поняття contemporary art.
- 2. Міжнародні інституції сучасного мистецтва**
Дослідження діяльності одного з провідних музеїв, бієнале або арт-центру (за вибором).
- 3. Постмодернізм і постконцептуалізм у сучасному мистецтві**
Аналіз ключових ідей і прикладів художніх практик.
- 4. Аналіз твору сучасного мистецтва**
Самостійний візуально-семіотичний або культурологічний аналіз конкретного мистецького проєкту чи твору.
- 5. Нові медіа і цифрове мистецтво**
Огляд тенденцій та прикладів медіа-арту, NFT-арту або інтерактивних художніх практик.
- 6. Соціально ангажоване мистецтво: теми і стратегії**
Дослідження мистецьких проєктів, що працюють із темами ідентичності, пам’яті, війни або соціальних трансформацій.
- 7. Концепція кураторського або мистецького проєкту**
Розробка короткої концепції виставки або мистецького проєкту (ідея, тема, цільова аудиторія, форма презентації).

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти

Відвідування лекційних і практичних занять є бажаним і сприяє якісному засвоєнню навчального матеріалу, оскільки значна частина завдань передбачає обговорення, аналіз кейсів і виконання практичних вправ. У разі пропуску занять здобувач освіти зобов'язаний самостійно опрацювати матеріал і виконати передбачені завдання. Взаємодія між викладачем і здобувачами освіти ґрунтується на принципах взаємної поваги, академічної культури та дотримання норм професійної етики.

Політика щодо академічної доброчесності

Під час виконання письмових робіт, презентацій, індивідуальних і групових завдань здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності: самостійно виконувати завдання, коректно посилатися на використані джерела, не допускати плагіату, фабрикації або фальсифікації результатів. Роботи, що містять ознаки академічної недоброчесності, можуть бути не зараховані з подальшим повторним виконанням відповідно до встановлених правил у ВНУ імені Лесі Українки.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Завдання для самостійної роботи та інші види навчальної діяльності повинні бути виконані у встановлені терміни. У разі поважних причин, підтверджених документально або погоджених із викладачем, можливе індивідуальне продовження термінів виконання. Перескладання модульного або підсумкового контролю здійснюється відповідно до внутрішніх положень ВНУ імені Лесі Українки та у визначені терміни.

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті

Результати навчання, здобуті в межах інших освітніх програм, курсів, тренінгів, вебінарів або професійної діяльності, можуть бути зараховані за умови їх відповідності компетенціям та результатам навчання дисципліни. Для цього здобувач освіти подає підтвердні документи (сертифікати, програми курсів, портфоліо виконаних робіт тощо) відповідно до встановленої у ВНУ імені Лесі Українки процедури визнання результатів навчання.

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали

Здобувачі освіти можуть отримати додаткові бали за активну участь у навчальному процесі, підготовку додаткових аналітичних матеріалів, участь у наукових або професійних заходах, підготовку презентацій, кейсів або мініпроектів, що відповідають тематиці курсу. Кількість і порядок нарахування додаткових балів визначаються викладачем на початку вивчення дисципліни та не можуть

перевищувати меж, установлених нормативними документами ВНУ імені Лесі Українки.

V. Підсумковий контроль

Із вибіркових освітніх компонентів форма контролю – залік. Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів). У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100. У день складання заліку за основною сесією заборонено проводити додаткові опитування здобувача освіти, а також здобувач освіти не має права доздавати будь-який вид робіт, передбачений силабусом освітнього компоненту.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за види навчальних робіт:

Практичні заняття: за роботу на одному занятті – до 10 балів (всього – 7 занять x10 балів=70 балів);

Підсумковий заліковий проєкт – 30 балів.

Критерії оцінювання:

практичних занять:

- змістовність, глибина висвітлення проблеми;
- логічна послідовність викладу матеріалу;
- підкріплення викладу конкретними прикладами;
- власна точка зору на проблему;
- засвоєння категоріального апарату;
- опрацювання джерел з теми заняття;
- вміння зробити висновки, узагальнення;
- активна участь в обговоренні та дискусіях.

В оцінці здобувачів враховуються наступні моменти: достатність об'єму відповіді (повна, достатньо повна, неповна); ґрунтовність обізнаності з основними поняттями, принципами, правилами; зрозумілість основного завдання запитання; логічність викладу матеріалу; обґрунтованість основних положень власних міркувань; не традиційність підходу до викладу відповіді; уміння інтегрувати та диференціювати знання.

«9-10» балів виставляється здобувачам, які в повному об'ємі володіють програмовим матеріалом з ОК, обізнані з усіма поняттями та термінами і адекватно оперують ними під час відповідей на поставлені запитання, ознайомлені з спеціальною літературою. Для отримання вищого балу студенти повинні продемонструвати творчу самостійність, здатність аналізувати факти, логічно мислити, ставити запитання та шукати на них відповіді. При оцінці враховуються уміння аргументувати власні судження теоретичними та фактичними положеннями, виконання завдань для самостійної роботи.

«5-8» балів виставляються також за умов достатньо повного володіння знаннями з ОК. Відповідь здобувача має бути правильною, обґрунтованою зі знаннями основних напрямів і змісту роботи. Здобувач повинен уміти аналітично працювати з різними концепціями, ідеями, підходами до поставлених проблем. Одночасно в роботі може бути допущено дві-три несуттєві помилки чи деяка неповнота відповіді, кострубатість і скутість у висловленій думці. Не в повній мірі виконані завдання для самостійної роботи.

«2-5» бали виставляються за знання, що продемонстровані в неповному об'ємі. Завдання для самостійної роботи виконані частково.

«0-1» бал - теоретичні і фактичні знання відтворюються репродуктивно, без глибокого осмислення, аналізу, порівняння. Завдання для самостійної роботи не виконані.

Завдання на підсумковий заліковий проєкт

Підсумковий заліковий проєкт з дисципліни «Сучасне мистецтво: концепції і практика» має на меті закріпити знання магістрів про концепції, напрями та практики сучасного мистецтва, а також сформувати навички самостійного аналізу, інтерпретації та проєктування мистецьких або кураторських ідей.

Завдання проєкту (студент обирає один із форматів):

Варіант 1. Аналітичний проєкт: підготувати дослідження одного твору, художника або мистецького проєкту сучасного мистецтва, що включає:

1. Коротку характеристику контексту (час, середовище, автор).
2. Опис концепції та художніх засобів.

3. Аналіз смислів і проблематики (культурний, соціальний або політичний контекст).
4. Інтерпретацію твору із застосуванням одного з теоретичних підходів.
5. Висновки щодо значення цього явища для сучасної культури.

Варіант 2. Кураторський проєкт: розробити концепцію виставкового або мистецького проєкту:

1. Назва і тема проєкту.
2. Концепція та ідея (1–2 сторінки).
3. Обґрунтування актуальності.
4. Опис можливих експонатів або художніх практик (реальних або гіпотетичних).
5. Цільова аудиторія і формат презентації.
6. Візуальна або структурна схема експозиції (за можливості).

Форма подання: презентація (15–20 слайдів) з усним захистом.

Критерії оцінювання підсумкового проєкту (максимум — 30 балів)

№	Критерій оцінювання	Максимальна кількість балів	Показники високого рівня
1	Розкриття теми та розуміння концепцій сучасного мистецтва	8	Повне і коректне розкриття теми, використання фахової термінології, опора на теоретичні підходи
2	Аналітичність, аргументація та самостійність висновків	7	Наявний самостійний аналіз, логічні аргументи, обґрунтовані висновки
3	Оригінальність ідеї або інтерпретації	5	Творчий підхід, новизна ідей або інтерпретацій, концептуальна цілісність
4	Структура, логіка викладу та оформлення	5	Чітка структура роботи, послідовність викладу, акуратне оформлення
5	Презентація та захист проєкту	5	Чітка доповідь, дотримання регламенту, аргументовані відповіді на запитання
	Разом	30 балів	

Питання до заліку з ОК «Сучасне мистецтво: концепції і практика»

1. Сучасне мистецтво: підходи до визначення та основні характеристики.

2. Межі поняття contemporary art і проблема періодизації сучасного мистецтва.
3. Основні етапи розвитку мистецтва другої половини ХХ — початку ХХІ століття.
4. Постмодернізм як культурна парадигма та його вплив на мистецтво.
5. Постконцептуалізм і роль ідеї в сучасних художніх практиках.
6. Основні напрями сучасного мистецтва: інсталяція, перформанс, медіа-арт, стріт-арт, ленд-арт.
7. Візуальні студії та cultural studies у дослідженні сучасного мистецтва.
8. Роль глядача та проблема інтерпретації у сучасному мистецтві.
9. Інституції сучасного мистецтва: музеї, галереї, бієнале, арт-ярмарки.
10. Кураторство як форма культурної практики: функції та принципи.
11. Виставка як концептуальний і комунікативний простір.
12. Соціально ангажоване мистецтво: поняття та приклади.
13. Теми ідентичності та пам'яті в сучасному мистецтві.
14. Війна, травма і мистецтво: художні стратегії осмислення.
15. Мистецтво у публічному просторі: форми та функції.
16. Нові медіа та цифрове мистецтво: основні тенденції.
17. Міждисциплінарність у сучасних художніх практиках.
18. Взаємодія мистецтва і ринку: галерейна система та арт-ринок.
19. Українське сучасне мистецтво в глобальному контексті.
20. Аналіз твору сучасного мистецтва: основні етапи та методи.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
0–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Балашова О., Герман М. (упоряд.). Українське сучасне мистецтво: тексти і контексти 1991–2021. Київ: IST Publishing, 2021. 320 с.
2. Дроздова А. Візуальна культура і сучасне мистецтво: теорія та інтерпретація. Харків: Фоліо, 2020. 220 с.

3. Ковальчук Л. Мистецтво після постмодернізму: нові медіа та візуальна культура. Львів: Видавництво УКУ, 2023. 256 с.
4. Сидор-Гібелінда О. Кураторські практики в сучасному мистецтві. Київ: ArtHuss, 2022. 208 с.
5. Шевченко О. Сучасне мистецтво України: ідеї, практики, контексти. Київ: ArtHuss, 2021. 240 с.
6. Bishop C. Installation Art: A Critical History (rev. ed.). London: Tate Publishing, 2022. 160 p.
7. Bourriaud N. Inclusions: Aesthetics of the Capitalocene. Berlin: Sternberg Press, 2020. 200 p.
8. Paul C. Digital Art. London: Thames & Hudson, 2023 (оновлене вид.). 272 p.
9. Smith T. Contemporary Art: World Currents. London: Laurence King Publishing, 2020. 304 p.
10. Stallabrass J. Contemporary Art: A Very Short Introduction. Oxford: Oxford University Press, 2021. 176 p.
11. Thompson D. The \$12 Million Stuffed Shark: The Curious Economics of Contemporary Art. London: Aurum Press, 2021 (оновлене вид.). 288 p.
12. Wilson M. How to Read Contemporary Art: Experiencing the Art of the 21st Century. London: Thames & Hudson, 2021. 256 p.

Інтернет-ресурси

- Ukrainian Museum of Contemporary Art (UMCA) – платформа українського сучасного мистецтва, що представляє колекції, проекти та дослідницькі матеріали про актуальні художні практики. (umca.art)
- Tate (UK) – Contemporary art section – один із найкращих освітніх ресурсів: статті про художників, напрями, відеолекції та навчальні матеріали. (sm.mari.kyiv.ua)
- MoMA Learning (Museum of Modern Art) – навчальні матеріали, інтерактивні модулі, дослідження художніх практик ХХ–ХХІ ст. (OUCI)
- Google Arts & Culture – велика цифрова база мистецтва з можливістю тематичного та стилістичного пошуку, віртуальні виставки та огляди. (OUCI)
- онлайн-архіви Українського інституту;
- платформи Mystetskyi Arsenal, PinchukArtCentre (часто мають каталоги і тексти).